

Dienų iki Seimo rinkimų lieka vis mažiau, o su rinkimais susijusių naujovių netrūksta. Kaip su didėjančiu darbų krūviu ir iššūkiais surengti rinkimus pandemijos laikotarpiu tvarkosi pagrindinis rinkimų organizatorius – Vyriausioji rinkimų komisija, kalbamės su VRK pirmininke Laura Matjošaityte.

Pradėkime nuo naujovių. Kokia pirmoji pasieks rinkėjus dar iki rinkimų?

Viena iš šių metų naujovių prieš ateinančius Seimo rinkimus rinkėjus pasieks jau netrukus. Daugelis iš mūsų būdavome įpratę prieš rinkimus gauti vardines rinkėjo korteles su asmens duomenimis. Jas į namus mums atnešdavo rinkimų komisijų nariai, kurie būdavo įpareigoti šias korteles įteikti rinkėjams į rankas, o norint balsuoti, rinkėjui vis tiek pakakdavo tik asmens dokumento. Tokia rinkėjų informavimo apie rinkimus tvarka metams bėgant ir keičiantis asmens duomenų apsaugos reikalavimams atgyveno, todėl įstatymų leidėjas priėmė sprendimą ją pakeisti.

Šiomet rinkėjai, užuot gavę įprastas vardines rinkėjo korteles su savo vardu ir pavarde, sulauks pranešimų apie rinkimus. Šie pranešimai nebus vardiniai, juose nebus jokių rinkėjų asmens duomenų. Kaip ir anksčiau, ateinant balsuoti nebus būtinybės jų atsinešti į rinkimų apylinkes.

Pranešime apie rinkimus rinkėjas ras rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą jis yra įrašytas, pavadinimą, numerį ir balsavimo patalpos adresą, apygardos, kurios teritorijai priskirta rinkimų apylinkė, pavadinimą ir numerį, rinkimų datą, laiką ir kitą svarbią informaciją, susijusią su artėjančiais rinkimais.

Kaip anksčiau, taip ir šiomet, pranešimus rinkėjams pristatys ir kitą su rinkimais susijusią informaciją perduos apylinkių rinkimų komisijų nariai. Tačiau nuo šiol pranešimai apie rinkimus nebebus įteikiami asmeniškai, o bus metami į rinkėjų pašto dėžutes. Todėl labai raginu gyventojus prieš rinkimus atidžiau tikrinti savo pašto dėžutes.

Žinoma, tiems rinkėjams, kurie turi teisę balsuoti namuose (neįgaliesiems, neįgaliuosius namuose slaugantiems ar juos prižiūrintiems asmenims, dėl ligos laikinai nedarbingiems žmonėms, 70 metų ir vyresniems asmenims bei saviizoliacijoje esantiems asmenims), pranešimai apie rinkimus, kaip ir anksčiau, bus įteikiami asmeniškai ir rinkėjų bus pasiteiraujama, ar jie norės pasinaudoti įstatymo suteikta teise balsuoti namuose.

Naujieji pranešimai bus daugiau informacinio pobūdžio. Einant balsuoti jų neštis nereikės. Svarbiausia – turėti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

Ar pakanka tik dokumento?

Formaliai – taip, asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas privalomas, tačiau šie rinkimai skiriasi nuo ankstesnių tuo, kad šiemet Covid19 pandemija daro nemažą įtaką jų organizavimo procesui ir tam, kad saugotume vieni kitus, šiemet rekomenduojame einant į rinkimus pasiimti tris daiktus: asmens dokumentą, burną ir nosį dengiančią apsaugos priemonę ir savo rašiklį.

Ar pamiršus bent vieną iš jų, pavyzdžiui, rašiklį, rinkėjai balsuoti negalės?

Žinoma, galės. Balsavimo patalpose bus rašymo priemonių ir rinkėjams jos tikrai bus suteikiamos, o pabalsavus, rinkimų komisijų nariai rašiklius reguliariai dezinfekuos.

Jei rinkėjas atvyktų balsuoti nedėvėdamas veidą dengiančios asmens apsaugos priemonės, rinkimų komisijų nariai tokią priemonę rinkėjui turėtų suteikti. Asmens apsaugos priemonėmis komisijas aprūpins Sveikatos apsaugos ministerija iš valstybės rezervo.

Taip pat šiuo metu labai raginame pilietiškus žmones tapti rinkimų savanoriais ir prisidėti pagelbstint rinkimų komisijų nariams. Darbo ištis nemažai. Gali prireikti pagalbos siekiant sureguliuoti balsuoti atvykstančių rinkėjų srautus, pasirūpinti į balsavimo apylinkes atvykusiais senoliais ar neįgaliaisiais, nukreipti jau pabalsavusius rinkėjus prie kito išėjimo (jei balsavimo patalpose toks būtų įrengtas) ar kitaip prisidėti, kad būtų išvengta rinkėjų maišymosi balsavimo patalpos viduje ir užkirstas kelias viruso plitimui.

Tikiu, kad pasitelkus geranoriškus pilietiškausi žmones ir rinkimų komisijose dirbančių narių patirtį bei rinkimų stebėtojus, mums pavyks šiuos rinkimus suorganizuoti sklandžiai, kad visi rinkėjai galės saugiai ir patogiai pasinaudoti savo pilietine teise.

Pačių piliečių sąmoningumas saugant vieniems kitus labai svarbus. Kokių dar priemonių planuojate imtis, kad išvengtume koronaviruso plitimo pavojaus?

Priemonės veiksmingos, kai jų laikosi visi, todėl balsavimo patalpose rinkėjų prašysime laikytis saugaus, bent 1 metro atstumo nuo rinkimų komisijų narių ir nuo kitų rinkėjų, nestoviniuoti, nesibūriuoti balsavimo patalpose. Jeigu yra galimybė, rekomenduojame nesivesti kitų asmenų, kurie nebalsuoja toje rinkimų apylinkėje, į balsavimo patalpas.

Taip pat kviečiame pasinaudoti išankstinio balsavimo galimybe, juolab, kad jis prasidės nuo 7 val. ryto, o paskutinę rinkimų dieną, sekmadienį, rekomenduojame atvykti balsuoti rytinėmis valandomis, nuo 7 iki 9 valandos ryto, kai rinkėjų srautai yra mažesni. Tokiu būdu

ir pabalsuoti pavyks greičiau ir tai padarysite saugesnėje aplinkoje.

Dėl tos priežasties prailginate balsavimo iš anksto laiką?

Taip, kadangi daugiau išankstinio balsavimo dienų yra dar viena didžiulė naujovė Seimo rinkimuose. Siekdama kuo labiau apsaugoti ir rinkėjus, ir rinkimų komisijų narius, Vyriausioji rinkimų komisija padidino išankstinio balsavimo dienų savivaldybėse skaičių. Jis vyks spalio 5-8 d., nuo pirmadienio iki ketvirtadienio. Taip pat viena valanda ilgėja ir komisijų darbo laikas – balsuoti išankstinėmis dienomis rinkėjai galės nuo 7 val. ryto iki 20 val. vakaro. Tai ne tik turėtų padėti sureguliuoti rinkėjų srautus bei išvengti grūsties ypač didžiųjų miestų savivaldybėse. Kartu tai bus puiki galimybė rinkėjams susiplanuoti savo laiką, patogiai atvykti į pasirinktą vietą ir atlikti pilietinę pareigą.

Taip pat labai svarbu paminėti, kad balsuoti bus galima bet kurio miesto savivaldybės pastate, nepriklausomai nuo to, kur yra asmens deklaruota gyvenamoji vieta. Pavyzdžiui, jei rinkėjas gyvena Zarasuose, o išankstinio balsavimo dienomis jis su darbo reikalais lankosi Druskininkuose, Birštone, Palangoje ar bet kuriame kitame Lietuvos mieste, jis drąsiai gali ateiti į to miesto ar rajono savivaldybę ir jam bus sudaryta galimybė išreikšti savo pilietinę valią.

O kur kreiptis, jei artėjant rinkimams kyla klausimų dėl balsavimo tvarkos?

Vyriausioji rinkimų komisija yra visada pasiruošusi atsakyti į rinkėjams iškylančius klausimus. Galite kreiptis informacijos į savo rinkimų apylinkę. Taip pat, jau veikia trumpasis informacijos apie rinkimus numeris **1855**.

Jeigu iškyla klausimų, kurioje rinkimų apylinkėje jums balsuoti, ar esate įrašytas į rinkėjų sąrašus, kaip balsuoti iš anksto, jei rinkimų dieną planuojate nebūti savo rinkimų apylinkėje ir dėl kitų su rinkimais susijusių klausimų, skambinkite trumpuoju numeriu ir jums bus suteikta visa reikiama informacija.

Trumpuoju numeriu **1855** galima skambinti kasdien (įskaitant savaitgalius) nuo 7 val. ryto iki 20 val. vakaro iš visų Lietuvoje veikiančių operatorių tinklų. Skambučio kaina bus tokia, kaip skambinant į savo mobiliojo ryšio tinklą.

Todėl nenumokite ranka, klauskite, domėkitės ir, žinoma, ateikite balsuoti. Svarbus kiekvienas balsas!

